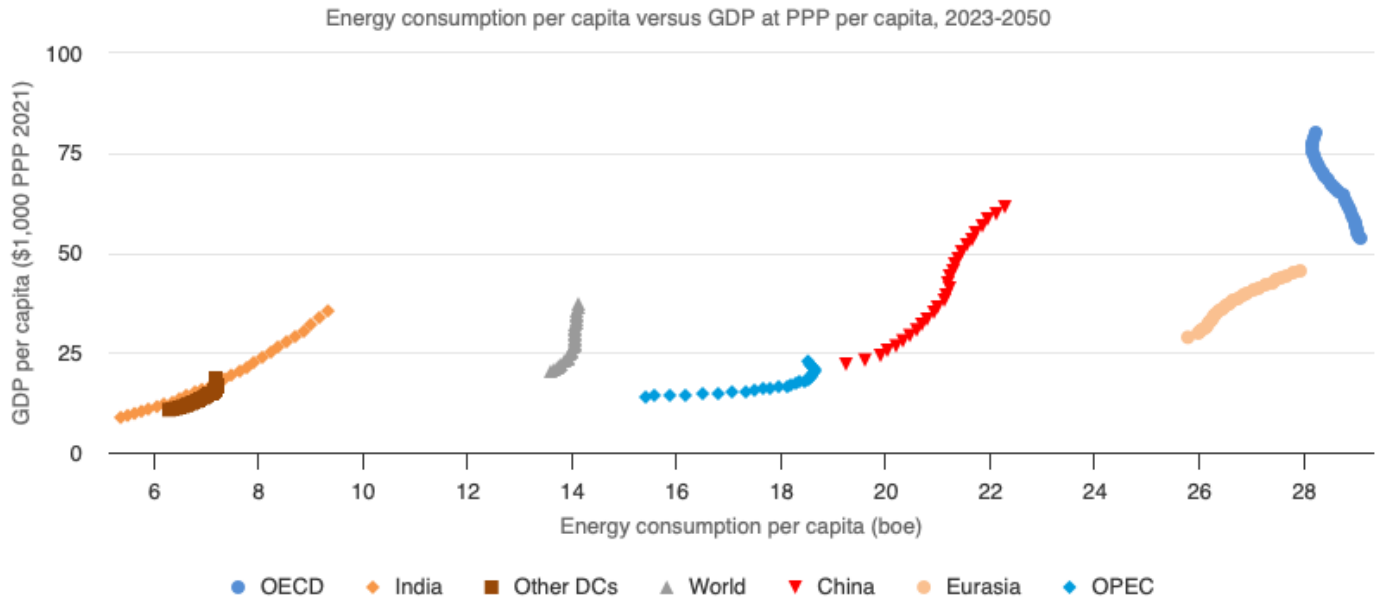

Enerji İstatistik Notu 16: Dünyada Enerji ve Temel Göstergelerde Kişi Başı Değerler

Özet cümle: “Dünyada artan çelik, çimento, alüminyum, taşıma talebine rağmen enerji talebi çok da artmamıştır. Giderek düşen bir hanebüyüküğü ama artan konut alanı da dikkat çekmektedir.”

Bariş Sanlı, barissanli2@gmail.com

OPEC’in Küresel Petrol Görünümü 2024 raporundaki en ilginç grafiklerden bir tanesi de kişi başı enerji tüketimi ile kişi başı gayri safi milli hasıla gelişimini bir araya getiren grafik¹. Grafik orjinal formunda etkileşimlidir. Grafikte yukarı doğru zenginlik artmakta, sağa doğru da enerji tüketimi artmaktadır. Bu grafikteki her bölge için en alttaki noktalar 2023 gerçekleşme, en yukarıdaki noktalar da 2050 yılı tahminleridir.

Source: OPEC

İlgili grafikteki en önemli mesajlardan bir tanesi zenginleşme ile enerji tüketimi güzergahlarının tüm ülkeler veya bölgeler için farklı olmasıdır. Örneğin OPEC kendi görünümünde, 2050’ye enerji tüketimini hızla artırırken, ekonomik büyümede aynı mesafeyi (yukarı doğru) gösterememektedir. Diğer taraftan Çin ve Hindistan büyük artışlar görmektedir.

Bir diğer ilginç nokta ise, dünyada(gri) zengileşme artarken enerji tüketiminin çok artmayacağını öngörülmesidir. Bunun en önemli sebebi elektrifikasyonun artacak olmasıdır.

IEA’in Küresel Enerji Görünümü 2024 raporunun ücretsiz veri setinde ise bir göstergeler sekmesi vardır, ama kişi başı hesaplar yer almamaktadır. Birçok sekmeden 2010, 2022 ve 2023 için kişi başı temel göstergeler toplanarak aşağıdaki tablo oluşturuldu.

¹ <https://publications.opec.org/woo/chapter/129/2355>

Bu tip raporlardaki en karışık kısım genelde elektrik gibi arz ve talep ile tüketim kavramlarıdır. Bu sebeple rakamların neyi belirttiğine dikkat etmek gerekir.

IEA'in verilerine göre kişi başı enerji arzı 2010'daki 77 GigaJoule'dan 2023 yılında 80 GJ'a çıkmıştır. Kişi başı kömür tüketimi bir miktar düşüş görmüş, kişi başı sıvı yakıt talebi de sabit kalmıştır. Fakat kişi başı elektrik tüketimi en büyük artışı görmüştür. Burada dikkat edilmesi gereken kısım ise Çin etkisidir.

	2010	2022	2023
GSYİH/kişi (USD 2023, PPP)	17 058	21 470	21 948
Toplam Enerji Arzı (GJ/kişi)	77	79	80
Gaz	16	17	17
Kömür	22	21	21
Elektrik ve Isı	29	31	32
Toplam Nihai Tüketim (GJ/kişi)	54	55	55
Elektrik Tüketimi (GJ/kişi)	9	11	11
Elektrik Tüketimi (kWh/kişi)	2 569	3 093	3 141
Sıvı yakıtlar (petrol vs) Tüketimi	22	22	22
Emisyonlar (ton CO2/kişi)	4.71	4.68	4.7
Sanayi Üretimi (kg/kişi)			
Birincil Kimyasallar	73	91	92
Çelik	206	238	236
Çimento	471	523	508
Alüminyum	9	13	13
Ulaştırma(yolcu veya ton - km)			
Binek araçlar	2 425	3 042	3 166
Kamyonlar	3 448	4 028	4 090
Uçuş	707	685	957
Gemi	11 532	13 800	13 857
Binalar			
Hanebüyüklüğü	3.9	3.7	3.7
Konut alanı (m ²)	22.1	25.3	25.5
Ticari alan (m ²)	5.7	6.9	7.0

Dünyada artan çelik, çimento, alüminyum, taşıma talebine rağmen enerji talebi çok da artmamıştır. Giderek düşen bir hanebüyüklüğü ama artan konut alanı da dikkat çekmektedir.